

тах розділів «Від автора» і «Післямова», оздобленні першої сторінки кожного розділу і цитатах, які їм передують, окресленні титульної назви монографії.

Книжка розрахована на науковців, викладачів вищих навчальних закладів і вчителів середньої школи, студентів та учнів. Вона стане добрим порадиником для всіх охочих долучитися до скарбів української мови, культури, ментальності, релігії, психології українського народу.

Праця В. В. Жайворонка дуже добре видана, бездоганна з боку оформлення: серед-

нього формату, зручного в користуванні, у твердій обкладинці, на якій зображено стилізовані артефакти етнічної культури українського народу. Книжка має всього одну ваду — невеликий наклад (1500 примірників), яку, сподіватимемося, видавці ще виправлять, — адже такі дослідження високого попиту, на жаль, нечасто потрапляють на книжковий ринок України.

Н. СЛУХАЙ

Brovchenko T. O., Korolova T. M.

ENGLISH PHONETICS: CONTRASTIVE ANALYSIS OF ENGLISH AND UKRAINIAN PRONUNCIATION

Миколаїв : МДГУ ім. Петра Могили, 2006.— 2-е вид. випр. і доп.— 296 с.

Підручник із фонетики англійської мови Т. О. Бровченко й Т. М. Корольової є посібником, призначеним для студентів філологічних факультетів вищих навчальних закладів України. Досі вітчизняна вища школа не мала сучасного фундаментального та систематизованого посібника або підручника з фонетики англійської мови (в зіставленні з українською), який містив би комплексний аналіз фонетичних засобів сегментного та супraseгментного рівнів. Тому поява рецензованого навчального посібника має дуже важливе значення і заповнює цю лакуну.

Зазначимо, що перше видання підручника датоване 1964 роком; саме той варіант підручника понад 40 років був найпоширенішою книжкою, що використовувалась на факультетах іноземних мов як підручник із теоретичної фонетики англійської мови, контрастивного і типологічного аналізу фонетичних та фонологічних особливостей англійської та української мов. Поява другого видання підручника є важливою подією у вітчизняному мовознавстві.

Посібник «English Phonetics» містить систематизоване викладання відповідної дисципліни і складається з двох частин: «Сегментні одиниці мовлення» і «Супraseгментні одиниці мовлення», в яких, відповідно, описані особливості звукового та інтонаційного оформлення мовлення англійською та українською мовами. Тут крім питань, пов'язаних з інвентарем сегментного та супraseгментного рівнів у фонетиці, розглядаються проблеми зіставного аналізу всіх фонетичних параметрів в англійській та українській мовах, моделювання мовної діяль-

ності, проблеми сучасних методів фонетичного аналізу мовлення, а також таке важливе питання, як роль фонетичних засобів в актуалізації комунікативного наміру мовця та емоційного забарвлення мовлення.

Кожна частина посібника містить необхідну кількість розділів, що відповідає обраним напрямкам класифікації матеріалу, системності його представлення та забезпечує дотримання принципу доступності викладання для студентської аудиторії. Перша частина підручника містить розділи, в яких ідеться про класифікацію голосних та приголосних звуків в англійській та українській мовах, особливості вимови звуків у мовленнєвому потоці, склад і словесний наголос в англійській та українській мовах. Друга частина висвітлює структурні та фонетичні особливості супraseгментного рівня, компоненти інтонації та механізми їх взаємодії в усному мовленні при оформленні синтагми і фрази, функції інтонації, їхню взаємодію в мовленні, типологію механізмів взаємодії функцій інтонації в двох зіставлених мовах, просодичні засоби репрезентації компонентів функціонально-семантичних полів модальності в мовленні. Виклад навчального матеріалу є доступним за формою та змістом.

Одним із незаперечних позитивних моментів підручника є те, що композиція посібника не обмежує викладача у виборі порядку подання матеріалу, але дозволяє при потребі використовувати окремі розділи книги в іншій послідовності.

Інформаційна цінність та новизна видання полягає в проведенні чіткої класифікації звукового складу, просодичного оформлення

мовлення в англійській та українській мовах. Опис типологічних ознак, а також специфічних характеристик вимови на сегментному та супрасегментному рівнях важливий при засвоєнні теоретичного курсу фонетики не лише студентами факультетів іноземних мов, а й філологічних факультетів.

Окремо відзначимо важливість і значний інтерес, який викликає в читача проблема історії розвитку науки фонетики і фонології, викладена в підручнику. Висвітлення основних етапів становлення експериментальної фонетики в Україні (виникнення перших лабораторій експериментальної фонетики, формування методів і конструювання приладів для дослідження акустичних характеристик мовленнєвих звуків) є істотним внеском у дослідження історії розвитку цієї важливої галузі знань. Надані у книзі малюнки інтонограм, палатограм, фотографії приладів, які використовувались на початку ХХ ст. і були технічною інновацією в науці того часу, об'єктивне висвітлення труднощів, що виникали при вирішенні фонетичних завдань, дають багатий інформаційний матеріал для студентів і молодих учених, які цікавляться проблемами історії вітчизняної експериментальної фонетики.

Опис розвідок лабораторій експериментальної фонетики колишнього СРСР, створених у середині ХХ ст., також становить значний інтерес, оскільки ці заклади працюють і нині, і результати їх досліджень широко відомі в науковому світі. Це лабораторії експериментальної фонетики НАН України, Київського національного університету, Одеського національного університету, Санкт-Петербурзького університету, Московського держуніверситету, Мінського державного університету.

У книжці аналізуються праці вітчизняних дослідників Л. І. Прокопової, Ю. А. Жлуктенка, М. А. Жовтобрюха, С. П. Самійленка, А. Й. Багмут і багатьох інших, які зробили значний внесок у розвиток та становлення фонетики в Україні.

Одним із головних надбань рецензованої праці є використання функціонального підходу як пріоритетного напрямку в навчанні іноземної мови. Усебічний аналіз функцій інтонації в мовленні забезпечує отримання системних знань і максимально ефективно поєднує свідоме й автоматизоване вживання коректних звукових форм та просодичних конструкцій у процесі вербального спілкування.

У викладі матеріалу автори виходять з основного методичного принципу — від простого до складнішого. Зокрема, спочатку

розглядаються просодичні моделі, властиві деяким функціонально-семантичним та емоційно-модальним одиницям мовлення, а потім аналізуються механізми трансформації цих моделей при спільній реалізації кількох функцій інтонації в мовленнєвому сегменті або при одночасній передачі комплексу модальних значень.

Слід наголосити, що багато підходів, висвітлених у цьому підручнику, засновано на результатах власних багаторічних досліджень авторів. На сегментному рівні це стосується насамперед розвитку теорії енергетичної структури словесного наголосу, а також зіставлення ролі темпорального й динамічного компонентів сумарної звукової енергії щодо формування енергетичної структури складу в англійській та українській мовах. На супрасегментному рівні інформація про різний ступінь співвіднесення просодичних характеристик мовленнєвих відрізків з тими чи іншими логіко-семантичними та емоційно-модальними одиницями мовлення також ґрунтується на власних дослідженнях авторів. Запровадження результатів експериментально-фонетичних і теоретичних досліджень авторів у навчальний процес збільшує практичну цінність рецензованого посібника.

Слід звернути увагу на те, що кожне положення, яке висувається авторками книги, супроводжується ілюстраціями і схемами, які полегшують сприйняття інформації, самоперевірку та контроль засвоєння знань. Перелік бібліографії, поданий у кінці книги, містить посилання на основну використану та рекомендовану літературу, що сприятиме поглибленому вивченню дисципліни та зорієнтує студентів при написанні курсових і дипломних робіт.

Хотілося б порекомендувати авторам посібника дати в книжці предметний покажчик і словник основних термінів, які використовуються в тексті посібника. Це, на наш погляд, значно полегшило б роботу з книжкою.

Загалом рецензований підручник Т. О. Бровченко та Т. М. Корольової заслуговує на високу оцінку; він цілком відповідає своєму призначенню — ознайомленню студентів вищих навчальних закладів з проблематикою фонетики як лінгвістичної науки. Теоретичний матеріал із сучасної теоретичної фонетики англійської та української мов подано системно та раціонально, посібник є ефективним помічником як для викладачів англійської та української мов, так і для студентів вищих навчальних закладів України.

А. КАЛИТА